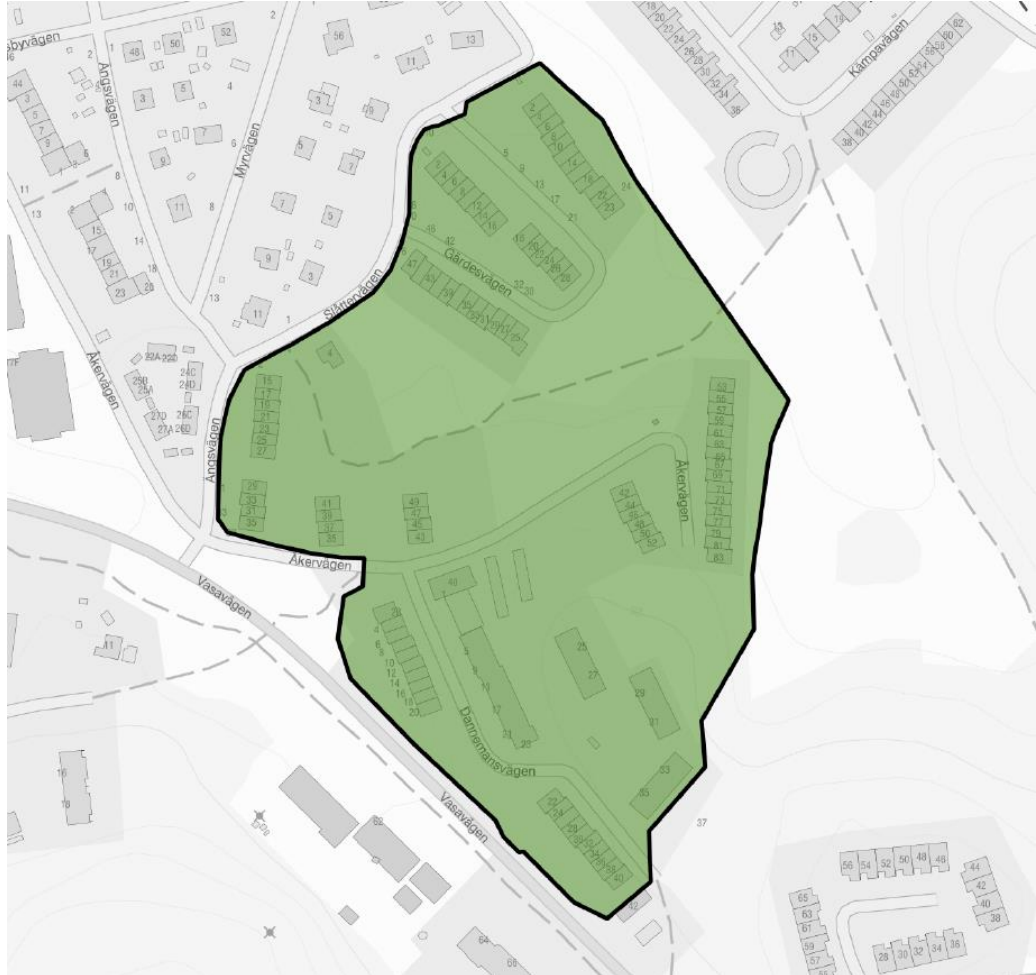

Hersby Åker

Bakgrund

På platsen låg tidigare flera av Hersby gårds ekonomibyggnader. Efter att dessa brunnit ner 1940 exploaterades ett stort område söder om Hersbyholm och Lidingö kyrka för radhusbebyggelse. På Hersby Åker uppfördes under åren 1949-1956, 13 radhuslängor om sammanlagt 115 lägenheter efter ritningar av Holger Blom. Holger Blom är kanske mest känd som stadsträdgårdsmästare i Stockholm och var bland annat arkitekten bakom Svampen på Stureplan.

Hersby Åker ritades 1949–1956 och är ett av Lidingös karaktärsfulla radhusområden från efterkrigstiden. Trots att namnet ger associationer till plan mark ligger bostadsområdet uppe på en bergknalle.

Beskrivning av området

Området Hersby Åker omfattar kvarteren Dannemannen, Fodermarsken, Inspektoren, Lantpatronen, Lillpigan, Odalbonden, Plöjaren, Ryktaren, Slätterkarlen, Vallflickan och Vallpojken. Radhusen som i stort sett är oförändrade sedan de byggdes är placerade på ett stort område med mycket grönska runt omkring. Anläggningen består av 13 längor med varierande antal lägenheter. De är uppförda i två våningar med garage i källare. De flesta huskropparna är saxade med två lägenheter i varje förskjutning. Planlösningen är rationell och lägenheterna är relativt smala och djupa. Fasaderna är murade med rött tegel. Dekorativa band av gult tegel markerar vånings- och lägenhetsindelning. I vissa fall förekommer även det gula teglet som fönsteromfattningar. De flacka sadeltaken är täckta med enkupigt tegel och har synliga taktassar samt skorstenar i tegel. Socklarna är grå.

Lägenheterna är spegelvända och på så sätt ligger entréerna två och två. De tidstypiskt utformade entréerna har dekorativa skärmtak med fransade ”baldakiner” i grönmålad plåt och trappor i kalksten med eleganta smidesräcken. Fönstren, i huvudsak en- och tvåluftsfönster, har separat färgsättning. Balkongerna är utanpåliggande med dekorativa smidesräcken som är utsvängda nertill. Arkitektoniskt är byggnaderna präglade av en måttfull modernism med ett klassiskt anslag som är karaktäristiskt för övergången 1940/1950-tal. Materialval och det hantverksmässiga utförandet är av toppkvalitet, också utmärkande för den goda arkitektur som eftersträvades i efterkrigstidens Sverige.

Radhusområdet Hersby Åker har en stark och enhetlig karaktär och har genomgått mycket begränsade förändringar genom åren. De förändringar som har skett i området på senare år gäller främst en del utbytta entrédörrar, skärmtak, ombyggnad av vindar, uppsättande av takkupor och takfönster samt några mindre tillbyggnader.

Trädgårdsfasader med karaktäristisk utformning och placering av fönster och altandörrar. Banden av gult tegel i den röda tegelfasaden är väl synliga.

Radhusens sofistikerade arkitektur är ovanligt välbevarad sedan tidigt 1950-tal. Den höga graden av ursprunglighet blir extra påtaglig i den rytmiskt grupperade gatufasaden, i stark samklang med den omsorgsfulla detaljutformningen och de små förgårdarna mot gatan.

Bebyggelsen i Hersby Åker är placerad på en höjd i landskapet.

Sammanfattande värdering

Hersby Åker utgör en särskilt värdefull kulturmiljö. Området är ett exempel på ett konsekvent genomfört radhusområde från tidigt 1950-tal ritat och planerat av arkitekten Holger Blom. Bebyggelsen är karaktäristiskt uniformt gestaltad, men med ett mycket elegant klassiskt anslag. Radhusområdet med dess måttfulla modernism är arkitekturhistoriskt av mycket stort intresse. Bebyggelsen uppvisar mycket hög kvalitet, både vad gäller arkitektonisk utformning som materialval och hantverksutförande. Radhusen är väl gestaltade, anpassningen till terräng och natur är mycket väl genomtänkt. Gaturummen är intima och skalan lågmäld. Radhusbyggande har tradition på Lidingö alltsedan Canadaradhusen och Hersby Åker är en given, viktig och tidstypisk länk i Lidingös mycket kvalitativa radhustradition.

Miljön är uppmärksammas som kulturmiljö i "Lidingö – Kulturhistoriska miljöer" (Stockholms Länsmuseum, 1990).

Kulturmiljöns bebyggelse är inventerad, registrerad och värderad i Bebyggelseregistret (Raä).

Karaktärsdrag

- Enhetligt utformat radhusområde från tidigt 1950-tal.
- 13 radhuslängor i två våningar väl anpassade till terrängen genom förskjutningar av byggnadskropparna.
- Karaktäristisk uniformitet med röda tegelfasader med fältindelningar av gult tegel.
- Balkonger med nedtill utsvängda smidesräcken.
- Spegelvända planlösningar så att entréerna är placerade två och två.
- Dekorativa baldakiner av plåt över entréerna.
- Området är mycket välbevarat.

Råd och riktlinjer

Förutom vad som anges i Lidingös kulturmiljöprogram Del 1 gällande vård och underhåll av byggnader ges följande råd:

- Befintligt stadsplanemönster med radhuslängor väl anpassade efter terrängen med den öppna grönytan Hersby åker söder om området bör bevaras.
- Fasaderna av rött tegel med dekorativa band av gult tegel har en sammanhållande verkan inom området och bör underhållas så att de behåller sin ursprungliga karaktär.
- Radhusens ursprungliga arkitektoniska uttryck bör bevaras och vara vägledande vid renovering.
- Äldre material och byggnadsdetaljer såsom dörrar och fönster bör bevaras och renoveras med traditionella material och metoder, vid behov tillverkas kopior av de ursprungliga snickerierna.
- De dekorativa skärmtaken och de fransade baldakinerna samt balkonger med smidesräcken är mycket karaktärsskapande och bör underhållas med traditionella material och metoder.
- Miljön som helhet är känslig för förändringar och antikvarisk sakkunnig bör medverka vid ändringar som påverkar det kulturhistoriska värdet.